

SZTAB GENERALNY WP

ZARZĄD ORGANIZACJI I UZUPEŁNIEŃ – P1

NARODOWE SIŁY REZERWOWE - WYZWANIE DLA LUDZI Z PASJĄ

**PORADNIK
DLA KANDYDATA DO NARODOWYCH
SIŁ REZERWOWYCH**

WARSZAWA

MARZEC 2010 r.

SPIIS TREŚCI

WSTĘP	3
SIEDEM KROKÓW DO NARODOWYCH SIŁ REZERWOWYCH	4
OFERTA DLA CIEBIE	6
NSR OTWARTE DLA KOBIEC	7
TWOJA SŁUŻBA W NSR	8
SYSTEM MOTYWACYJNY - PRZYWILEJE I KORZYŚCI	9
WZÓR WNIOSKU O SŁUŻBĘ W NARODOWYCH SIŁACH REZERWOWYCH	11
SŁOWNIK PODSTAWOWYCH POJĘĆ	12
AKTY PRAWNE NORMUJĄCE WYKONYWANIE OBOWIĄZKÓW W RAMACH NARODOWYCH SIŁ REZERWOWYCH	14
WYBRANE PRZEPISY USTAWY Z DNIA 21 LISTOPADA 1967R. O POWSZECHNYM OBOWIĄZKU OBRONY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ DOTYCZĄCE SŁUŻBY W NARODOWYCH SIŁACH REZERWOWYCH	15

WSTĘP

Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej są gwarantem bezpieczeństwa państwa. Dynamiczne zmiany zachodzące we współ-

czesnym świecie wymagają, żeby instytucja stojąca na straży naszego bezpieczeństwa, była gotowa do przeciwdziałania każdemu zagrożeniu, zarówno w kraju, jak również poza jego granicami. Do takich zadań najlepiej nadają się ludzie odpowiednio wyselekcjonowani i ustawicznie szkoleni - żołnierze zawodowi oraz żołnierze Narodowych Sił Rezerwowych, mający do dyspozycji nowoczesny sprzęt.

Wzorem innych państw NATO żołnierze rezerwy pełniący służbę w ramach Narodowych Sił Rezerwowych przeznaczeni będą głównie do¹:

- zwalczania klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków;
- przedsięwzięć z zakresu zarządzania kryzysowego;
- realizacji zadań poza granicami kraju;
- wzmocnienia jednostek wojskowych w celu przyjęcia uzupełnienia zasadniczego i mobilizacyjnego, modernizacji bazy szkoleniowej, przeprowadzenia remontu i rozkonserwowania sprzętu, pobierania zapasów itp.

Podstawowym źródłem tworzenia zasobów osobowych Narodowych Sił Rezerwowych będą żołnierze po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej oraz dotychczasowi żołnierze rezerwy. Ochotnicy, którzy nie posiadają przeszkolenia wojskowego, a zainteresowani są tą formą służby będą kierowani do służby przygotowawczej. Promocję i rekrutację będą realizowały wojskowe komendy uzupełnień.

---

¹ Służbę w Narodowych Siłach Rezerwowych normuje ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.) oraz inne akty prawne ujęte w wykazie na stronie 16.

„Żołnierze rezerwy, którym nadano przydziały kryzysowe, tworzą Narodowe Siły Rezerwowe.” Art. 99a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

***Honor, wyzwanie, braterstwo.
Rób to co kochasz. Żyj z pasją!***

Wstęp do Narodowych Sił Rezerwowych!

WYSTARCZY SIEDEM KROKÓW !

KROK 1

Podjmij decyzję.

KROK 2

Poszukaj niezbędnych informacji:

- w punktach informacyjnych Wojskowych Komend Uzuppełnień;
- na stronach internetowych resortu obrony narodowej;
- w czasie trwania akcji promocyjnych.

KROK 3

Zgromadź niezbędne dokumenty, w razie wątpliwości dzwoń do Wojskowej Komendy Uzuppełnień.

KROK 4

Złóż dokumenty w swojej Wojskowej Komendzie Uzuppełnień i czekaj na informacje.

KROK 5

Zgłoś się we wskazanym miejscu na badania lekarskie i psychologiczne oraz testy kwalifikacyjne.

KROK 6

Podpisz kontrakt.

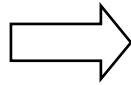
KROK 7

Odbierz kartę przydziału kryzysowego, zostałeś żołnierzem NSR!

NARODOWE SIŁY REZERWOWE

Krok 1. Podejmij decyzję.

Sprawdź naszą ofertę z ponad 1 000 specjalności. Zrealizuj swoje pasje z nami.

Krok 2. Poszukaj niezbędnych informacji.

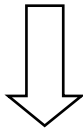
Sprawdź akcje promocyjne, strony internetowe (www.wojsko-polskie.pl, stronę internetową swojego WKU), odwiedź punkt informacyjny w wojskowej komendzie uzupełnień.

Krok 3. Zgromadź niezbędne dokumenty:

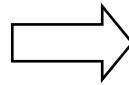
Poradnik strona 6.

W razie wątpliwości kontaktuj się z WKU!

Krok 4. Złóż dokumenty we wskazanym miejscu.

- Złóż wniosek o powołanie do NSR oraz pozostałe dokumenty.
- Zapoznaj się z uwarunkowaniami służby w NSR.
- Poznaj procedury wstąpienia do NSR.
- Podaj aktualne dane ewidencyjne.
- Wybierz wolne stanowisko.

Krok 5. Zgłoś się we wskazanym miejscu na badania i testy.

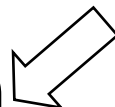
- Przejdź badania lekarskie i psychologiczne.
- Zgłoś się na kwalifikacje w jednostce wojskowej:
  - o sprawdzian z wychowania fizycznego;
  - o sprawdzian z kwalifikacji zawodowej;
  - o rozmowa kwalifikacyjna.

Krok 6. Podpisz kontrakt.

Dowódca jednostki wojskowej po pozytywnym zakończeniu procedury kwalifikacyjnej przygotuje kontrakt dla ciebie na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych.

Zapoznaj się z nim i podpisz.

Krok 7. Odbierz przydział kryzysowy.

Odbierz przydział kryzysowy w swojej Wojskowej Komendzie Uzupełnień.

Właśnie zostałeś żołnierzem Narodowych Sił Rezerwowych.

W razie wątpliwości pytaj
- **wszystko wyjaśnimy!**

OFERTA DLA CIEBIE

Jeżeli posiadasz polskie obywatelstwo, jesteś żołnierzem rezerwy², masz nieposzlakowaną opinię (niekaralność), odpowiednie wykształcenie i kwalifikacje na stanowisko, na którym chcesz służyć oraz zdolność psychiczną i fizyczną do pełnienia służby wojskowej, możesz realizować swoje pasje w Narodowych Siłach Rezerwowych.

Złóż pisemny wniosek o powołanie do służby w Narodowych Siłach Rezerwowych w swojej Wojskowej Komendzie Uzuppełnień dołączając:

- życiorys;
- odpis skrócony aktu urodzenia;
- odpis lub uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego uzyskanie wymaganego wykształcenia oraz zaświadczenie szkoły, w przypadku jeżeli osoba składająca wniosek pobiera naukę;
- odpis lub kopię uwierzytelnioną świadectwa pracy;
- kopię posiadanego poświadczenia bezpieczeństwa;
- aktualną informację z Krajowego Rejestru Karnego;
- zaświadczenie pracodawcy o zatrudnieniu;
- inne dokumenty mające wpływ na nadanie przydziału kryzysowego, w szczególności potwierdzające posiadanie przygotowania zawodowego oraz kwalifikacji lub umiejętności przydatnych w służbie wojskowej, w tym, świadectwa ukończenia szkół, kursów lub uzyskania specjalizacji zawodowych, itp.

Nabór do służby ma charakter otwarty i jest oparty na konkurencji. Ogólne kryteria naboru są takie same, ale testy i sprawdziany dla kandydatów mogą się od siebie różnić w zależności od specyfiki jednostki, w której chciałbyś pełnić służbę.

Swoje ambicje i pasje możesz zrealizować w armii. Mamy dla ciebie nową bardzo ciekawą propozycję - Narodowe Siły Rezerwowe. Znajdź coś dla siebie spośród ponad 1 000 specjalności, które oferujemy. Wybierz specjalność, która odpowiada Twoim zainteresowaniom, umiejętnościom i pasji, zostań żołnierzem Narodowych Sił Rezerwowych. Pracujemy nad tym, żeby nasza oferta była dla Ciebie jak najbardziej atrakcyjna.

² Definicja żołnierza rezerwy znajduje się w „Słowniku podstawowych pojęć” str. 14

Jako kandydat po złożeniu wniosku w sprawie zawarcia kontraktu na wykonywanie obowiązku w ramach Narodowych Sił Rezerwowych będziesz uczestniczył w następujących czynnościach:

- zostaniesz zapoznany z warunkami tej służby oraz prawami i obowiązkami;
- sprawdzeniu i przyjęciu dokumentów potwierdzających określone wymagania, w tym posiadane kwalifikacje i uprawnienia zawodowe oraz inne umiejętności;
- wstępnej kwalifikacji w zakresie przydatności do służby w Narodowych Siłach Rezerwowych;
- przeprowadzeniu niezbędnych czynności wyjaśniających, w tym badań lekarskich i psychologicznych oraz postępowania sprawdzającego;
- zostaniesz skierowany do dowódcy jednostki wojskowej, w której kontynuowana będzie procedura kwalifikacyjna, obejmująca:
  - sprawdzian z wychowania fizycznego;
  - rozmowę kwalifikacyjną;
  - sprawdzenie poziomu wyszkolenia i przygotowania zawodowego;
- po pozytywnym zakończeniu procedury kwalifikacyjnej i zaakceptowaniu Twojej kandydatury podpiszesz kontrakt z dowódcą jednostki wojskowej na wybrane stanowisko służbowe w tej jednostce;
- otrzymasz od Wojskowego Komendanta Uzpełnień **przydział kryzysowy i zostaniesz jednym z nas.**

Ochotnicy posiadający uregulowany stosunek do służby wojskowej, którzy **nie są żołnierzami rezerwy oraz inne osoby**, które nie odbyły jakiegokolwiek formy służby wojskowej wstąpienie do Narodowych Sił Rezerwowych **będą musiały poprzedzić odbyciem służby przygotowawczej**³.

NARODOWE SIŁY REZERWOWE OTWARTE TAKŻE DLA KOBIEC

Współczesne Siły Zbrojne to miejsce także dla kobiet, które obecnie stanowią coraz wyższy procent stanu osobowego armii. Pełnią one funkcje na równi z mężczyznami i mogą ubiegać się o przydział na każde stanowisko na zasadzie zdrowej konkurencji. Kobiety w dzisiejszym Wojsku Polskim są dowódcami pododdziałów, pilotują śmigłowce i samoloty, pracują jako kontrolerzy ruchu lotniczego, nawigatorzy, oficerowie na okrętach nawodnych i podwodnych. Służą od

---

³ Definicja służby przygotowawczej znajduje się w „Słowniku podstawowych pojęć” str. 12

lat w składzie Polskich Kontyngentów Wojskowych w charakterze specjalistów ds. współpracy cywilno-wojskowej (CIMIC), lekarzy, dowódców plutonów rozpoznawczych, inżynierskich i remontowych oraz pilotów .

Rekrutacja kobiet do Narodowych Sił Rezerwowych odbywa się na zasadach konkurencji, liczy się przygotowanie, możliwości psychofizyczne, wyniki testów i rozmowy kwalifikacyjnej kandydatki. Nie określono limitu stanowisk dla kobiet w mundurach – **o miejsce w NSR może ubiegać się każdy.**

Przyjmiemy najlepszych bez względu na płeć.

TWOJA SŁUŻBA W NARODOWYCH SIŁACH REZERWOWYCH

Służba w ramach NSR realizowana będzie w oparciu o przydział kryzysowy nadawany na okres od dwóch do sześciu lat, z możliwością jego ponownego przedłużenia, nie dłużej jednak niż łącznie na okres piętnastu lat. Służba ukierunkowana będzie na realizację ustalonego programu szkolenia, obejmującego udział w ćwiczeniach wojskowych rotacyjnych, których czas nie może przekroczyć 30 dni w roku kalendarzowym. Terminy odbywania tych ćwiczeń wynikać będą z opracowanego raz w roku wykazu (grafiku), ustalonego odpowiednio wcześniej przez dowódcę jednostki wojskowej – z łatwością więc wkomponujesz te terminy w swoje życie zawodowe i rodzinne.

Szkolenie w ramach ćwiczeń wojskowych zostało podzielone na trzy etapy. W pierwszym każdy żołnierz będzie mógł doskonalić swoje indywidualne umiejętności ogólnowojskowe i specjalistyczne. Drugi etap to szkolenie zgrywające żołnierzy w pododdziałach, grupach i zespołach. Ostatni etap zapewnia doskonalenie zdobytych dotychczas umiejętności i uzupełnienie w tym zakresie wymaganej wiedzy.

W trakcie służby będziesz miał możliwość podwyższenia kwalifikacji oraz stopnia wojskowego, a także możesz zdobyć przepustkę do udziału w misjach zagranicznych oraz wstąpić do służby zawodowej.

Tworzymy najdynamiczniejszą grupę zawodową, dołącz do nas, zrealizuj swoje pasje.

Podejmij wyzwanie - zostań żołnierzem Narodowych Sił Rezerwowych!

SYSTEM MOTYWACYJNY – PRZYWILEJE I KORZYŚCI

Jako żołnierz Narodowych Sił Rezerwowych będziesz mógł korzystać z szeregu uprawnień:

- **W zakresie ochrony uprawnień pracowniczych:**

- a) w okresie pozostawania na przydziale kryzysowym stosunek pracy nie może być przez pracodawcę wypowiedziany ani rozwiązany. Przepisu nie stosuje się do umów o pracę zawartych na okres próbny, na czas określony lub na czas wykonywania określonej pracy. Również pracodawca może rozwiązać stosunek pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika (urzędnika) oraz w przypadku ogłoszenia upadłości lub likwidacji zakładu pracy, albo likwidacji stanowiska pracy, a także w przypadkach określonych w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników (Dz. U. Nr 90, poz. 844, z późn. zm.). W tych przypadkach rozwiązanie stosunku pracy może nastąpić na ogólnych zasadach;
- b) otrzymasz gwarancje stabilności zawodowej (urlopowanie na czas służby w NSR przy zachowaniu praw do awansu, nagród, urlopów, ochrony socjalnej, itp.);
- c) czas czynnej służby wojskowej zostanie wliczony do wysługi pracowniczej;
- d) czas czynnej służby wojskowej w NSR zostanie doliczony emerytom wojskowym, których emerytura jest niższa niż 75% podstawy jej wymiaru;
- e) opłacone zostaną składki z tytułu ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego w okresie pełnienia czynnej służby wojskowej.

W zakresie pomocy edukacyjnej możliwość dofinansowania kosztów studiów lub nauki, stażu, kursu albo specjalizacji na stanowiska wymagające podwyższonych kwalifikacji, na zasadach przewidzianych dla żołnierzy zawodowych. Wysokość dofinansowania będzie proporcjonalna do deklarowanego okresu pozostawania na przydziale kryzysowym.

- **W zakresie świadczeń zdrowotnych:**

- a) określona opieka medyczna i świadczenia zdrowotne w czasie pełnienia czynnej służby wojskowej;

- b) bezpłatne badania i szczepienia profilaktyczne, w związku z pełnieniem okresowej służby wojskowej;
  - c) turnusy leczniczo – profilaktyczne po powrocie ze służby poza granicami kraju.
- ***W zakresie należności finansowych:***
    - a) atrakcyjne uposażenie za każdy dzień służby, z tytułu:
      - odbywania ćwiczeń wojskowych,
      - pełnienia okresowej służby wojskowej,
      - pełnienia służby przygotowawczej;
    - b) możliwy zwrot kosztów przejazdu w sytuacji zamieszkiwania poza miejscem pełnienia służby (z miejsca zamieszkania do miejsca pełnienia czynnej służby wojskowej i z powrotem);
    - c) prawo do nagród z tytułu wzorowej realizacji zadań służbowych;
    - d) zwrot różnicy pomiędzy wynagrodzeniem z tytułu zatrudnienia, a uposażeniem w czasie pełnienia czynnej służby wojskowej.
- ***W zakresie świadczeń w naturze:***
    - a) bezpłatne zakwaterowanie zbiorowe na czas pełnienia czynnej służby wojskowej;
    - b) bezpłatne umundurowanie i wyekwipowanie wojskowe lub równoważnik pieniężny w czasie pełnienia czynnej służby wojskowej;
    - c) bezpłatne wyżywienie lub równoważnik pieniężny na czas pełnienia czynnej służby wojskowej.
- ***W zakresie prestiżu służby w rezerwie:***
    - a) uwzględnianie czasu służby w NSR, jako preferencji przy ubieganiu się o stanowiska w administracji państwowej i publicznej oraz szkolnictwie;
    - b) prawo do odznaczeń za wzorową i długoletnią służbę w NSR oraz przewidzianych dla żołnierzy odznaczeń państwowych i resortowych;
    - c) prawo do publicznego występowania oraz udziału w mundurze, w świętach państwowych, wojskowych i lokalnych;
    - d) prawo do honorowych tytułów żołnierza, podoficera, oficera – rezerwisty oraz noszenia związanych z nim odznak po zakończeniu nienagannej służby;
    - e) prawo do wyróżnień za wzorową służbę.

WZÓR WNIOSKU O SŁUŻBĘ W NARODOWYCH SIŁACH REZERWOWYCH

Załącznik do rozporządzenia⁴⁾

Ministra Obrony Narodowej
z dnia.....(poz.....)

.....

(stopień, imię i nazwisko)

.....

(miejscowość, data)

.....

(imię ojca, nr PESEL)

.....

.....

(adres)

WOJSKOWY KOMENDANT UZUPEŁNIENÍ

.....

(nazwa miejscowości)

przez: DOWÓDCĘ JEDNOSTKI WOJSKOWEJ¹⁾

.....

(nazwa JW)

WNIOSEK

Proszę o zawarcie ze mną kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych w korpusie oficerów/podoficerów/szeregowych²⁾. Informuję, że posiadam następujące wykształcenie, kwalifikacje i uprawnienia zawodowe oraz umiejętności przydatne w czynnej służbie wojskowej: .....

.....
.....
.....

W miarę możliwości proszę o zawarcie kontraktu w zakresie dotyczącym następującego rodzaju stanowisk służbowych, jednostek wojskowych, rodzajów wojsk i służb:

.....
.....

Jednocześnie oświadczam, że wyrażam zgodę na nadanie mi przydziału kryzysowego i pełnienie z tego tytułu czynnej służby wojskowej, w tym poza granicami państwa.

Ponadto zwracam się z prośbą o skierowanie mnie do³⁾: .....

.....

UZASADNIENIE WNIOSKU

.....
.....

Załączniki:.....

.....

.....

(podpis żołnierza)

Złożenie tego wniosku nie powoduje obowiązku zawarcia kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych.

¹⁾ wypełnia się w przypadku wniosku składanego przez żołnierza czynnej służby wojskowej,

²⁾ niepotrzebne skreślić,

³⁾ w przypadku preferowania miejsca pełnienia służby lub jednostki wojskowej podać nazwę jednostki i/lub nazwę miejscowości.

⁴⁾ oficjalny wzór wniosku zawiera załącznik do rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej w sprawie zawierania kontraktów na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych.

SŁOWNIK PODSTAWOWYCH POJĘĆ

Ustawa - ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 z późn. zm.).

Żołnierz rezerwy – osoba, która złożyła przysięgę wojskową, posiada określony stopień wojskowy oraz została przeniesiona do rezerwy po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej, w tym z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej albo po odbyciu zajęć wojskowych w czasie trwania studiów, jeżeli w dalszym ciągu podlega obowiązkowi służby wojskowej. Zgodnie ze zmodyfikowaną definicją żołnierza rezerwy ten tytuł będzie przysługiwał wyłącznie osobom uprawnionym do jego posiadania. Oznacza to, że do zasobów osobowych żołnierzy rezerwy, w odróżnieniu od stanu obecnego, nie będą zaliczani obywatele, którzy nie pełnili czynnej służby wojskowej. To jedna z istotnych regulacji umożliwiających podniesienie społecznego statusu żołnierzy rezerwy. Dotychczasowi żołnierze rezerwy, którzy nie pełnili służby wojskowej zachowują ten status.

Zasoby osobowe Narodowych Sił Rezerwowych – ogół osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej, będących żołnierzami rezerwy i zdolnych do czynnej służby wojskowej, w tym do zawodowej służby wojskowej, do końca roku kalendarzowego, w którym kończą pięćdziesiąt lat życia, a posiadający stopień podoficerski lub oficerski – sześćdziesiąt lat życia.

Narodowe Siły Rezerwowe (NSR) – wyselekcjonowany ochotniczy zasób żołnierzy rezerwy, posiadających przydziały kryzysowe na określone stanowiska służbowe w jednostkach wojskowych, nadane w wyniku ochotniczo zawartych kontraktów na pełnienie służby wojskowej w rezerwie i pozostających w dyspozycji do wykorzystania w przypadku realnych zagrożeń militarnych i niemilitarnych, zarówno w kraju, jak i za granicą.

Służba wojskowa w rezerwie – pełnienie określonego rodzaju czynnej służby wojskowej przewidzianej dla żołnierzy rezerwy posiadających nadany przydział kryzysowy w ramach Narodowych Sił Rezerwowych, którymi są ćwiczenia wojskowe. Dla żołnierzy rezerwy posiadających nadany przydział kryzysowy służba w rezerwie oznacza również ich gotowość (dyspozycję) do natychmiastowego rozpoczęcia pełnienia czynnej służby wojskowej w przypadku wystąpienia takich potrzeb.

Przydział kryzysowy – wyznaczenie (w drodze karty przydziału kryzysowego) żołnierza rezerwy – ochotnika, na stanowisko służbowe określone w etacie jednostki wojskowej, na podstawie zawartego kontraktu, na którym będzie pełnił czynną służbę wojskową w ramach Narodowych Sił Rezerwowych.

Przydział mobilizacyjny – wyznaczenie żołnierza rezerwy (w drodze karty mobilizacyjnej) lub żołnierza w czynnej służbie wojskowej (w drodze rozkazu lub decyzji personalno-mobilizacyjnej) na stanowisko służbowe w jednostce wojskowej, na którym będzie pełnił czynną służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.

Służba przygotowawcza – rodzaj czynnej służby wojskowej dla ochotników niebędących żołnierzami rezerwy lub niepełniących dotychczas żadnego innego jej rodzaju, na potrzeby gromadzenia zasobów osobowych Narodowych Sił Rezerwowych.

Okresowa służba wojskowa – rodzaj czynnej służby wojskowej dla żołnierzy rezerwy, pełnionej w ramach Narodowych Sił Rezerwowych przez określony czas, w razie realnego zagrożenia kryzysowego lub potrzeby wykonywania przez jednostkę wojskową zadań poza granicami państwa.

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE WYKONYWANIE OBOWIĄZKÓW W RAMACH NARODOWYCH SIŁ REZERWOWYCH

- *Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.).*
- *Ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U z 2008 Nr 141, poz. 892, z późn. zm.).*
- *Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.).*
- *Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej w sprawie zawierania kontraktów na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych – Dz.U. nr 87 poz. 562 z 2010r.*
- *Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej w sprawie przydziałów kryzysowych- Dz.U. nr 76 poz. 497 z dnia 7.05.2010r.*
- *Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej w sprawie pełnienia okresowej służby wojskowej.- Dz.U. nr 87 poz. 563 z 2010r.*
- *Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej w sprawie świadczenia pieniężnego przysługującego pracodawcom zatrudniającym żołnierzy rezerwy posiadających nadany przydział kryzysowy za okres odbywania przez tych żołnierzy ćwiczeń wojskowych lub pełnienia okresowej służby wojskowej.- Dz.U. nr 77 poz. 509 z dn. 10.05.2010r.*
- *Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej w sprawie stawek uposażenia zasadniczego żołnierzy pełniących służbę przygotowawczą – w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Społecznej.- Dz.U. nr 41 poz. 241*
- *Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej w sprawie urlopów żołnierzy w czynnej służbie wojskowej. – Dz.U. nr 64 poz. 397 z dnia 20.04.2010r.*

W trakcie procedowania:

- *Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej w sprawie ćwiczeń wojskowych żołnierzy rezerwy.*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przyznania świadczeń żołnierzom rezerwy posiadającym przydziały kryzysowe.*

WYBRANE PRZEPISY USTAWY Z DNIA 21 LISTOPADA 1967 R. O POWSZECHNYM OBOWIĄZKU OBRONY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ DOTYCZĄCE NARODOWYCH SIŁ REZERWOWYCH

Art. 59b.

1. *Żołnierzom rezerwy mogą być nadawane w czasie pokoju przydziały kryzysowe na stanowiska służbowe, które są określone w etacie jednostki wojskowej.*
2. *Warunkiem nadania przydziału kryzysowego jest zawarcie kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych, zwanego dalej „kontraktem”, między żołnierzem rezerwy, który ochotniczo zgłosił się do wykonywania obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych i złożył pisemny wniosek do wojskowego komendanta uzupełnień o zawarcie kontraktu oraz spełnia warunki jego zawarcia, a dowódcą jednostki wojskowej, w której ma nadany ten przydział.*
3. *Kontrakt może być również zawarty z żołnierzem w czynnej służbie wojskowej, który ochotniczo zgłosił się do wykonywania obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych i złożył pisemny wniosek o zawarcie kontraktu oraz spełnia warunki jego zawarcia, i który:*
  - 1) *odbywa zasadniczą służbę wojskową – nie wcześniej niż w ostatnim dniu czasu trwania tej służby;*
  - 2) *pełni służbę przygotowawczą i zdał egzamin, o którym mowa w art. 98b ust. 5 – nie wcześniej niż na trzy dni przed dniem zwolnienia z tej służby;*
  - 3) *odbywa ćwiczenia wojskowe – nie wcześniej niż na trzy dni przed dniem zwolnienia z tych ćwiczeń;*
  - 4) *pełni zawodową służbę wojskową lub służbę kandydacką – nie wcześniej niż w dniu, w którym decyzja o jego zwolnieniu z czynnej służby wojskowej stała się ostateczna.*
4. *Przydział kryzysowy nadaje się na okres od dwóch do sześciu lat z możliwością jego ponownego nadania, nie dłużej jednak niż łącznie na okres piętnastu lat. Po upływie okresu, na który nadano przydział kryzysowy, przydział ten wygasa z mocy prawa.*
5. *Przydziały kryzysowe nadaje oraz unieważnia wojskowy komendant uzupełnień, działając w porozumieniu z dowódcą jednostki wojskowej.*
6. *Nadanie przydziału kryzysowego następuje w formie karty przydziału kryzysowego stanowiącej decyzję administracyjną. W karcie przydziału kryzysowego nie podaje się uzasadnienia.*
7. *Nadanie przydziału kryzysowego jest tożsame z nadaniem przydziału mobilizacyjnego na to samo stanowisko służbowe występujące również w czasie wojny, o ile nie zostanie nadany przydział mobilizacyjny na inne stanowisko służbowe.*
8. *Kartę przydziału kryzysowego wojskowy komendant uzupełnień doręcza w trybie, o którym mowa w art. 52.*
9. *Do czasu wygaśnięcia lub unieważnienia przydziału kryzysowego żołnierz rezerwy jest obowiązany do wykonywania obowiązków wynikających z tego przydziału.*
10. *Unieważnienie przydziału kryzysowego żołnierzowi rezerwy następuje w przypadku:*

- 1) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego;
  - 2) osiągnięcia wieku określonego w art. 58 ust. 4 – odpowiednio do posiadanego stopnia wojskowego;
  - 3) wybrania na posła, w tym do Parlamentu Europejskiego, senatora, na kierownicze stanowisko państwowe oraz do organów wykonawczych samorządu terytorialnego;
  - 4) uznania go ze względu na stan zdrowia za czasowo niezdolnego do czynnej służby wojskowej lub niezdolnego do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju albo za trwale i całkowicie niezdolnego do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju oraz w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;
  - 5) utraty stopnia wojskowego albo degradacji;
  - 6) zwolnienia z okresowej służby wojskowej w wyniku prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej usunięcia z tej służby;
  - 7) prawomocnego orzeczenia środka karnego pozbawienia praw publicznych;
  - 8) skazania prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności albo karę aresztu wojskowego, bez warunkowego zawieszenia jej wykonania;
  - 9) powołania do zawodowej służby wojskowej lub przyjęcia do służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego;
  - 10) niewyrażenia przez żołnierza rezerwy zgody na zmianę przydziału kryzysowego na stanowisko służbowe w innej jednostce wojskowej, w przypadku rozformowania jednostki wojskowej, w której posiadał dotychczasowy przydział kryzysowy;
  - 11) niewyrażenia przez żołnierza rezerwy zgody na zmianę przydziału kryzysowego na inne stanowisko służbowe, w przypadku skreślenia w etacie jednostki wojskowej stanowiska służbowego, na które posiadał dotychczasowy przydział kryzysowy.
11. Unieważnienie przydziału kryzysowego żołnierzowi rezerwy może nastąpić w przypadku:
- 1) odmowy przyjęcia skierowania do wojskowej komisji lekarskiej lub wojskowej pracowni psychologicznej, niezgłoszenia się do tej komisji lub pracowni w określonym terminie i miejscu albo niepoddania się badaniom, do których żołnierz rezerwy został zobowiązany przez tę komisję lub pracownię;
  - 2) odmowy przyjęcia lub nieodebrania karty powołania albo niestawienia się, w przypadku powołania do czynnej służby wojskowej, w określonym terminie i miejscu do odbycia ćwiczeń wojskowych lub okresowej służby wojskowej;
  - 3) skazania prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności albo karę aresztu wojskowego, z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary;
  - 4) odmowy wydania lub cofnięcia żołnierzowi rezerwy wymaganego poświadczenia bezpieczeństwa;
  - 5) w przypadkach, o których mowa w ust. 10 pkt. 10 i 11, jeżeli brak jest możliwości zmiany przydziału kryzysowego żołnierzowi rezerwy na inne stanowisko służbowe w tej samej lub innej jednostce wojskowej, odpowiadające jego przygotowaniu zawodowemu oraz kwalifikacjom i umiejętnościom przydatnym w służbie wojskowej;

6) wniosku żołnierza rezerwy, uzasadnionego szczególnie ważnymi względami osobistymi lub rodzinnymi.

12. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb nadawania i unieważniania przydziałów kryzysowych, uwzględniając zapewnienie współdziałania wojskowego komendanta uzupełnień i dowódcy jednostki wojskowej przy realizacji czynności związanych z nadawaniem i unieważnianiem przydziałów kryzysowych oraz udokumentowanie okoliczności powodujących ich nadanie lub unieważnienie;
- 2) wzór karty przydziału kryzysowego, biorąc pod uwagę w szczególności to, że karta ta powinna zawierać dane dotyczące daty jej wydania, organu wydającego, dane osobowe żołnierza rezerwy, w tym stopień wojskowy, imię i nazwisko, dane jednostki wojskowej, w tym nazwę, adres, pododdział, przydział kryzysowy oraz informacje o sposobie postępowania w razie utraty karty.

Art. 98a.

1. Ochotnicy posiadający uregulowany stosunek do służby wojskowej, a także inne osoby niepodlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej lub przeszkolenia wojskowego, mogą pełnić na ich wniosek lub za ich zgodą służbę przygotowawczą.
2. Służby przygotowawczej nie pełni się w okresie trwania obowiązku odbywania zasadniczej służby wojskowej i przeszkolenia wojskowego.
3. Stosunek służbowy służby przygotowawczej powstaje w drodze powołania, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do tej służby.
4. Do służby przygotowawczej może być powołana osoba niekarana za przestępstwo umyślne, posiadająca obywatelstwo polskie, odpowiednią zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia czynnej służby wojskowej, wiek co najmniej osiemnastu lat i wykształcenie:
  - 1) co najmniej wyższe – w przypadku kształcenia na potrzeby korpusu oficerów.
  - 2) co najmniej średnie – w przypadku kształcenia na potrzeby korpusu podoficerów;
  - 3) co najmniej gimnazjalne – w przypadku kształcenia na potrzeby korpusu szeregowych.

Art. 98b.

1. Żołnierzy służby przygotowawczej kształci się w szkołach wojskowych i ośrodkach szkolenia.
2. Szkołami wojskowymi, o których mowa w ust. 1, są uczelnie wojskowe i szkoły podoficerskie.
3. Żołnierzy służby przygotowawczej kształcą na potrzeby korpusu:
  - 1) oficerów – uczelnie wojskowe;
  - 2) podoficerów – szkoły podoficerskie;
  - 3) szeregowych – ośrodki szkolenia.
4. Żołnierzy służby przygotowawczej kształconych na potrzeby korpusu szeregowych w ramach tego kształcenia można również szkolić w jednostkach wojskowych.
5. Służba przygotowawcza kończy się egzaminem.

Art. 98c.

Z dniem rozpoczęcia pełnienia służby przygotowawczej, żołnierze służby przygotowawczej otrzymują bez szczególnego nadania tytuł:

- 1) podchorążego, jeżeli kształcą się na oficera;
- 2) kadeta, jeżeli kształcą się na podoficera;
- 3) elewa, jeżeli kształcą się na szeregowego.

Art. 98d.

1. Czas trwania służby przygotowawczej wynosi:

- 1) dla żołnierza kształcącego się na oficera – do sześciu miesięcy;
- 2) dla żołnierza kształcącego się na podoficera – do pięciu miesięcy;
- 3) dla żołnierza kształcącego się na szeregowego – do czterech miesięcy.

2. Służba przygotowawcza w przypadku studentów uczelni wyższych może być pełniona w kilku okresach w czasie letnich przerw wakacyjnych.

Art. 98e.

1. Żołnierza, który wcześniej nie pełnił czynnej służby wojskowej, w tym zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej, z dniem zwolnienia ze służby przygotowawczej komendant szkoły wojskowej lub ośrodka szkolenia albo dowódca jednostki wojskowej przenosi do rezerwy.

2. Żołnierza pełniącego służbę przygotowawczą zwalnia się z tej służby, przed upływem czasu jej trwania, w razie:

- 1) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego;
- 2) wybrania na posła, w tym do Parlamentu Europejskiego, lub senatora;
- 3) uznania ze względu na stan zdrowia za trwale lub czasowo niezdolnego do czynnej służby wojskowej;
- 4) utraty stopnia wojskowego albo degradacji;
- 5) prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej usunięcia ze służby przygotowawczej;
- 6) prawomocnego orzeczenia środka karnego pozbawienia praw publicznych lub zakazu wykonywania zawodu żołnierza;
- 7) skazania prawomocnym wyrokiem na karę ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności;
- 8) złożenia wniosku w tej sprawie przez żołnierza.

3. Zwolnienie ze służby przygotowawczej następuje decyzją komendanta szkoły wojskowej lub ośrodka szkolenia albo decyzją dowódcy jednostki wojskowej.

4. W przypadku zwolnienia żołnierza ze służby przygotowawczej lub odmowy przyjęcia przez niego przydziału kryzysowego żołnierz ten nie ponosi kosztów, związanych z przebiegiem tej służby, także w przypadku niepodjęcia przez niego, w innej formie, czynnej służby wojskowej.

Art. 98f.

Okres pełnienia służby przygotowawczej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień wynikających ze stosunku pracy.

Art. 98g.

Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki, tryb i terminy powoływania do służby przygotowawczej, w tym wzór wniosku i dokumenty składane o powołanie do tej służby, oraz

- przypadki i terminy zwalniania z tej służby, uwzględniając potrzeby uzupełnieniowe Narodowych Sił Rezerwowych i różne okresy kształcenia;
- 2) przebieg służby przygotowawczej, w tym przypadki, sposób i tryb opiniowania żołnierzy pełniących służbę przygotowawczą oraz tryb składania zażaleń w sprawach przebiegu służby przygotowawczej, uwzględniając cele i charakter tej służby;
  - 3) regulamin kształcenia dla żołnierzy służby przygotowawczej, przebieg i czas trwania kształcenia, w zależności od korpusu, na którego potrzeby żołnierz będzie kształcony, uwzględniając potrzebę optymalizacji efektów tego kształcenia.

Art. 99.

1. Żołnierzem rezerwy jest osoba, która złożyła przysięgę wojskową i została przeniesiona do rezerwy po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej, w tym z zawodowej służby wojskowej lub ze służby kandydackiej, jeżeli w dalszym ciągu podlega obowiązkowi służby wojskowej.
2. Osobom, o których mowa w ust. 1, przysługuje tytuł żołnierza rezerwy.

Art. 99a.

1. Żołnierze rezerwy, którym nadano przydziały kryzysowe, tworzą Narodowe Siły Rezerwowe.
2. Żołnierza rezerwy, który ochotniczo zgłosił się do wykonywania obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych, spełniającego warunki do zawarcia kontraktu, wojskowy komendant uzupełnień kieruje do dowódcy jednostki wojskowej, w której ma być nadany przydział kryzysowy.
3. Żołnierz rezerwy może w każdym czasie wycofać wniosek o zawarcie kontraktu, jednak nie później niż do czasu jego zawarcia. Jako równoznaczną z wycofaniem wniosku traktuje się odmowę poddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym, niestawienie się w określonym terminie w wojskowej komisji lekarskiej, wojskowej pracowni psychologicznej lub w jednostce wojskowej, a także odmowę zawarcia kontraktu.
4. Kontrakt powinien zawierać:
  - 1) oznaczenie stron – stopień wojskowy, imię i nazwisko oraz nazwę stanowiska służbowego dowódcy jednostki wojskowej, a także stopień wojskowy, imię i nazwisko, imię ojca, adres zameldowania, serię i numer dowodu tożsamości oraz numer PESEL i numer identyfikacji podatkowej żołnierza rezerwy, który ochotniczo zgłosił się do wykonywania obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych;
  - 2) datę i miejsce podpisania;
  - 3) określenie dnia przyjęcia obowiązków, wynikających z nadania przydziału kryzysowego oraz dnia, do którego kontrakt obowiązuje;
  - 4) określenie rodzaju stanowisk służbowych, na których będzie pełniona służba wojskowa – w przypadku powołania do niej, oraz prognozowanego okresu pełnienia służby i tryb powołania do służby;
  - 5) zobowiązanie dowódcy do informowania żołnierza o terminach odbywania ćwiczeń wojskowych, z wyjątkiem ćwiczeń prowadzonych w trybie natychmiastowego stawiennictwa;
  - 6) zobowiązanie żołnierza rezerwy do odbycia ćwiczeń wojskowych przygotowujących do nadania przydziału kryzysowego oraz ćwiczeń wojskowych odbywanych w ramach tego przydziału, w tym ćwiczeń wojskowych rotacyjnych;

- 7) zobowiązanie żołnierza rezerwy do przyjęcia przydziału kryzysowego w określonym terminie;
  - 8) zobowiązanie żołnierza rezerwy do pełnienia okresowej służby wojskowej, w tym poza granicami państwa, oraz jego oświadczenie, że znane mu są zasady pełnienia tej służby.
5. Kontrakt może być zawarty, jeżeli występują potrzeby uzupełnieniowe Sił Zbrojnych uzasadniające nadanie przydziału kryzysowego.
  6. Kontrakt może być zawarty wyłącznie z żołnierzem rezerwy, który ochotniczo zgłosił się do jego zawarcia, a ponadto spełnia łącznie następujące warunki:
    - 1) posiada orzeczenie wojskowej pracowni psychologicznej w zakresie braku przeciwwskazań do pełnienia czynnej służby wojskowej;
    - 2) nie był przeznaczony do służby zastępczej;
    - 3) nie był karany za przestępstwo umyślne;
    - 4) posiada wykształcenie co najmniej gimnazjalne przewidziane dla stanowisk przeznaczonych dla szeregowych lub co najmniej średnie przewidziane dla stanowisk przeznaczonych dla podoficerów albo co najmniej wyższe przewidziane dla stanowisk przeznaczonych dla oficerów;
    - 5) posiada przygotowanie zawodowe oraz kwalifikacje i umiejętności przydatne w służbie wojskowej;
    - 6) zaliczył z oceną pozytywną sprawdzian z wychowania fizycznego zorganizowany przez dowódcę jednostki wojskowej;
    - 7) pełnił służbę przygotowawczą i zdał egzamin, o którym mowa w art. 98b ust. 5, w przypadku żołnierza rezerwy, który wcześniej nie odbywał czynnej służby wojskowej.
  7. Zawarcie kontraktu może być również uzależnione od posiadania przez żołnierza rezerwy orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej o jego zdolności do pełnienia służby poza granicami kraju oraz poświadczenia bezpieczeństwa. Dowódca jednostki wojskowej lub wojskowy komendant uzupełnień, przed zawarciem kontraktu, może wystąpić z wnioskiem o wydanie przez odpowiednią służbę ochrony państwa poświadczenia bezpieczeństwa.
  8. Kontrakt wygasa w przypadku unieważnienia lub wygaśnięcia przydziału kryzysowego, a także w przypadku pisemnej rezygnacji przez żołnierza rezerwy z zawartego kontraktu dokonanej przed dniem, w którym decyzja o nadaniu przydziału kryzysowego stała się ostateczna lub nieprzyjęcia przydziału kryzysowego w określonym terminie.

Art. 99b.

Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb zawierania kontraktu, zapewniając współpracę wojskowych komendantów uzupełnień i dowódców jednostek wojskowych oraz uwzględniając potrzebę sprawnego ustalania przydatności do służby wojskowej osób ubiegających się o jego zawarcie;
- 2) wzory wniosku i kontraktu, mając na uwadze to, że wzór wniosku powinien zawierać w szczególności informację ochotnika o przygotowaniu zawodowym oraz szczególnych kwalifikacjach i umiejętnościach przydatnych w służbie wojskowej oraz klauzulę, że złożenie wniosku nie powoduje obowiązku zawarcia kontraktu, a wzór kontraktu powinien zawierać elementy określone w art. 99a ust. 4 oraz obejmować w szczególności informację o możliwości rezygnacji przez żołnierza rezerwy z zawartego kontraktu, wyłącznie do dnia, w którym decyzja o nadaniu przydziału kryzysowego stała się ostateczna, a także pouczenie o obowiązku stawienia się do czynnej służby wojskowej i jej

pełnienia w przypadku powołania do niej, z zachowaniem dla tego wzoru możliwie uproszczonej formy.

Art. 101.

1. Ćwiczenia wojskowe mogą być odbywane, jako:
  - 1) jednodniowe;
  - 2) krótkotrwałe – trwające nieprzerwanie do trzydziestu dni;
  - 3) długotrwałe – trwające nieprzerwanie do dziewięćdziesięciu dni;
  - 4) rotacyjne – trwające łącznie do trzydziestu dni i odbywane z przerwami w określonych dniach w ciągu danego roku kalendarzowego.

Art. 101c.

1. Dowódca jednostki wojskowej, do której żołnierze rezerwy posiadają nadane przydziały kryzysowe, ustala – w formie zbiorowego wykazu dla jednostki wojskowej - dni, w których w danym roku kalendarzowym odbywane są przez nich ćwiczenia wojskowe rotacyjne. Wykaz ten nie obejmuje ćwiczeń wojskowych prowadzonych w trybie natychmiastowego stawiennictwa.
2. Wykaz, o którym mowa w ust. 1, sporządza się nie później niż na trzydzieści dni przed upływem roku kalendarzowego poprzedzającego rok kalendarzowy, w którym będą odbywane ćwiczenia wojskowe rotacyjne i zapoznaje z nim, za pisemnym potwierdzeniem, żołnierzy rezerwy, a wyciąg z tego wykazu przesyła wojskowemu komendantowi uzupełnień w celu powołania tych żołnierzy na ćwiczenia wojskowe.
3. Ustalenie dni, o których mowa w ust. 1, w pierwszym roku kalendarzowym, w którym nadano żołnierzowi rezerwy przydział kryzysowy, może nastąpić w ciągu tego samego roku w formie załącznika do wykazu.
4. Wykaz, o którym mowa w ust. 1, może być zmieniany za zgodą żołnierza rezerwy, z wyjątkiem zmian wynikających z przeprowadzenia ćwiczeń wojskowych w trybie natychmiastowego stawiennictwa oraz pełnienia okresowej służby wojskowej.
5. Żołnierz rezerwy, po zapoznaniu z wykazem, o którym mowa w ust. 1, informuje niezwłocznie swojego pracodawcę o dniach, w których będzie odbywał ćwiczenia wojskowe rotacyjne, oraz o zmianach w wykazie, o których mowa w ust. 4, a także powiadamia go o powołaniu na te ćwiczenia.

OPRACOWANO:

ODDZIAŁ UZUPEŁNIEŃ POKOJOWYCH I SŁUŻBY WOJSKOWEJ